

Artemisia verlotiorum Lamotte

Nekaj novejših podatkov in pregled razširjenosti tujerodnega Verlotovega pelina v Sloveniji

Some recent records and distribution review of *Artemisia verlotiorum*, alien species of the Slovenian flora

- 0047/1** Slovenija: Primorska, Goriška Brda, Vipolže, pri nogometnem igrišču, 60 m n. m. Det. I. Dakskobler & B. Vreš, 16. 9. 2007.
- 0048/1** Slovenija: Primorska, Kromberk: Breg, okoli 500 m severno od Kromberškega gradu, 230 m n. m. Det. B. Vreš, 3. 5. 2008.
- 0059/3** Slovenija: Štajerska, Brežice, gramoznica Vrbina južno od vasi Spodnji Stari Grad, 150 m n. m. Det. B. Vreš, 25. 6. 2008.
- 0147/2** Slovenija: Primorska, Spodnja Vipavska dolina, Renče, Renški glinokopi za Goriškimi opekarnami, 50 m n. m. Det. I. Dakskobler, 4. 11. 2007.
- 0248/2** Slovenija: Primorska, Kras, Dutovlje, 275 m. n. m. Det. B. Vreš, 9. 7. 2007.
- 0249/1** Slovenija: Primorska, Kras, Tomaj, ruderalna rastišča v vasi, 370 m n. m., Det. I. & L. Dakskobler, 18. 10. 2009.
- 0447/4** Slovenija: Primorska, Strunjan, travišče S od zaliva Stjuža in ob cesti proti cerkvi Sv. Marije. Det. B. Frajman, maj 2007.
- 0448/1** Slovenija: Primorska, Lazaret, gramoznica, 9 m n. m. Det. B. Vreš, 24. 5. 2003.
- 0448/3** Slovenija: Primorska, Koper, okolica pokopališča v Kopru, zelenice. Det. P. Glasnović, 16. 9. 2009; Koper, okolica nakupovalnega središča Supernova, nasutja, odprte vlažne ruderalne površine. Det. P. Glasnović, 17. 9. 2009.
- 0448/4** Slovenija: Primorska, Bertoki, okolica pokopališča v Bertokih, zelenice in ob cesti. Det. P. Glasnović, 16. 9. 2009.
- 0449/1** Slovenija: Primorska, pri počivališču ob cesti Petrinje – Črni Kal vzhodno od vasi Kastelec. Det. B. Frajman, maj 2007.
- 0547/2** Slovenija: Primorska, Sečovelje, območje med letališčem in nekdanjim rudnikom, ruderalne površine, nasutja. Det. P. Glasnović, 2. 9. 2009.
- 0548/3** Slovenija: Primorska, Istra: med vasmi Nova vas nad Dragonjo, Puče in Krkavče, 200 m n. m. Det. B. Vreš, A. Seliškar, V. Babij & V. Žagar, 10. 5. 2002.
- 9755/4** Slovenija: Štajerska, Vransko, ob cesti v naselju. Det. B. Frajman, 26. 7. 2007.
- 9749/4** Slovenija: Primorska, Baška dolina, Podbrdo, Binklc, desni breg Petrobrškega potoka, brežina, 530 m n. m. Det. I. Dakskobler, 24. 10. 2009.
- 9849/3** Slovenija: Primorska, dolina Idrijce, Stopnik, desni breg Idrijce, pod Tilnikom, log sive vrbe in črnega topola, 215 m n. m. Det. I. Dakskobler, 10. 9. 2009.
- 9849/4** Slovenija: Primorska, dolina Idrijce, levi breg Idrijce vzvodno od mostu za Jagršče, 240 m n. m. Det. I. Dakskobler, 11. 9. 2009; Reka, desni breg Idrijce pri mostu za Sv. Ivana, 235 m n. m. Det. I. Dakskobler, 8. 10. 2009.
- 9947/1** Slovenija: Primorska, Goriška Brda, Golo Brdo, ruderalno rastišče ob reki Idriji tik pred mejo in ob mejnem prehodu, 100 m n. m. Det. I. Dakskobler, 20. 10. 2009.
- 9949/2** Slovenija: Primorska, dolina Idrijce, levi breg Idrijce, Straža, Grapar, sotočje Idrijce in Otuške, pionirsko vrbovje, 240 m n. m. Det. I. Dakskobler, 11. 9. 2009; Straža, prodišče

na desnem bregu Idrijce pod Dolenjimi Mlakami, 240 m. n. m. Det. I. Dakskobler, 11. 9. 2009.

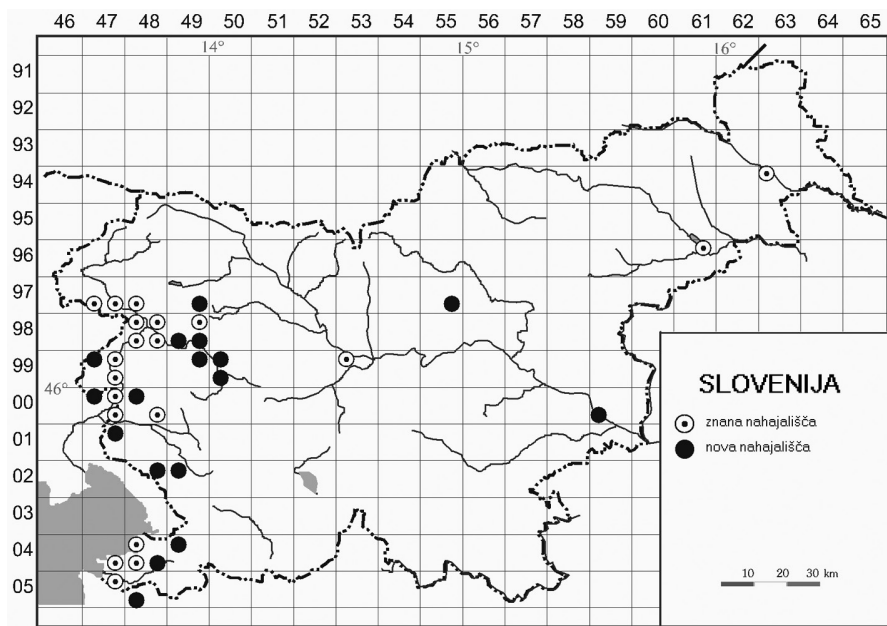
9950/1 Slovenija: Primorska, dolina Idrijce, levi breg vzvodno od mostu pri Travniku, Masore, log pri Bevku, 270 m n. m. Det. I. Dakskobler, 21. 9. 2009.

9950/3 Slovenija: Primorska, dolina Idrijce, Spodnja Kanomlja, levi breg Idrijce vzvodno od Rovničarjevega mostu in domačije Svetlik, visoko steblikovje nasproti Pustega rovta, 290 m n. m. Det. I. Dakskobler, 21.9. 2009; Spodnja Kanomlja, levi breg Idrijce, brežina nad reko malo pred domačijo Pod gričem in tik pod njo, 300 m n. m. Det. I. Dakskobler, 16. 10. 2009.

Verlotov pelin je tujerodna rastlina, ki izvira iz vzhodnje Azije (FISCHER & al. 2008: 924), pri nas pa naj bi se pojavljala v submediteranskem in predalpskem fitogeografskem območju, v slednjem le v Ljubljani (WRABER 2007: 664; kjer Kranjčeva ulica ostro zavije proti žalskemu krožišču, T. Wraber, in litt.). Iz zemljevida razširjenosti, ki so ga objavili JOGAN in sodelavci (2001: 48), je razvidno, da obstaja nekaj podatkov o razširjenosti te vrste pelina na Goriškem oz. v Posočju, navedba za Štajersko pa temelji na podatku za Šturmovce, kjer je o pojavljanju te vrste poročal KALIGARIČ (1992). Objavljeni zemljevid in podatki v Mali flori Slovenije pa ne ustrezajo dejanskemu stanju razširjenosti te vrste pri nas.

O pojavljanju Verlotovega pelina na ozemlju Slovenije je prvi poročal ZIRNICH (1952), ki ga je našel na več nahajališčih pri Novi Gorici: ob železnici od Solkana do železniške postaje v Novi Gorici, ob potoku Koren (oboje 0047/2) in ob cesti proti Šempetru (0047/4). V istem obdobju ga je na Goriškem nabiral tudi A. Filipič: ob cesti Prvega maja (1950; LJU) in ob cesti med Solkanom in Novo Gorico (1959; LJU). Kasneje so v tem delu Slovenije (Goriško, tudi pri Tolminu) Verlotov pelin še večkrat popisali (PIŠKERNIK 1991: 168–169, DAKSKOBLER & al. 1996, DAKSKOBLER 2001), kar je razvidno iz zemljevida razširjenosti (JOGAN et al., *ibid.*). Ta zemljevid pa ne vsebuje podatkov za Slovensko Istro, kjer je Verlotov pelin na nekaj krajih (Seča: 0547/2, Koper: 0448/3 in Ankaran: 0448/2) opazil WRABER (1982: 131), o čemer pričajo tudi primerki v herbariju LJU. Kasneje je bilo še nekaj objav o uspevanju te vrste na Obali (npr. STARMÜHLER 2005: 581: Ankaran, Koper, Izola, Strunjan – zadnji dve nahajališči sta v kvadrantu 0447/4; GLASNOVIČ 2006), v notici pa dodajamo še nekaj novih podatkov iz tega dela Slovenije. V Slovenski Istri je Verlotov pelin pogost in na svojih rastiščih kaže invazivno težnjo, saj ponekod prerašča obširnejše površine in se širi v (pol)naravne habitate. Pojavlja se v sestojih (predvsem) adventivnih visokih steblik na nekoliko vlažnejših ruderalnih rastiščih. Verlotov pelin je pogost tudi drugod na Primorskem. Najden je bil na Krasu (novi nahajališči v Tomaju in v Dutovljah), v Goriških Brdih (novi nahajališči v Vipolžah in Golem Brdu) in, že precej pogosto, v Posočju, tudi v njegovem alpskem delu (DAKSKOBLER et al. 2009: 75). V jeseni 2009 smo našli še nekaj novih nahajališč na prodiščih in brežinah na obeh bregovih reke Idrijci med Spodnjo Idrijo in Bačo pri Modreju (torej tudi v dinarskem delu Slovenije) ter v Podbrdu, v zgornjem delu Baške doline. Njegova pogostost na Primorskem ni nepričakovana, saj je pogost tudi v sosesčini: POLDINI (2002: 60) ga navaja za celotno Furlanijo Julijsko krajino, PERICIN (2001: 299) in STARMÜHLER (*ibid.*) pa za Hrvaško Istro.

Vedno več znanih nahajališč je tudi v ostalih delih Slovenije. Poleg že omenjenih podatkov (Ljubljana, Šturmovci) so ga opazili pri Dokležovju v Prekmurju (KIRÁLY & al. 2007: 12). Dve novi nahajališči na Štajerskem sta v Vranskem in v Vrbini pri Brežicah. Tako se Verlotov pelin zdaj v Sloveniji pojavlja že v vseh fitogeografskih območjih, razen v predinarskem

Slika 1: Razširjenost vrste *Artemisia verlotiorum* v Sloveniji.

Figure 1: Distribution of *Artemisia verlotiorum* in Slovenia.

(delitev po M. WRABER, 1969). V prihodnosti bo treba bolj pozorno spremljati pojavljanje te vrste v notranjosti Slovenije, saj je z izjemo Vzhodne Tirolske znana iz celotnega ozemlja Avstrije (FISCHER & al., ibid.), iz več nahajališč na Hrvaškem (npr. SMITAL & al. 1998), kjer je tudi na seznamu invazivnih vrst (BORŠIČ & al. 2008), za Madžarsko pa ni znanih podatkov (KIRÁLY & al., ibid.).

Verlotov pelin zlahka prepoznamo. Na videz je sicer podoben navadnemu pelinu (*Artemisia vulgaris* L.), od katerega se razlikuje zlasti po tipu razrasti, saj se razširja z živicami in zato prerašča obširne površine, ima pa tudi izrazit aromatičen vonj (po kafri). Tudi njegovi stebelni listi imajo precej daljše in ožje končne segmente, cveti pa zelo pozno v jeseni.

Literatura

- BORŠIČ, I., M. MILOVIĆ, I. DUJMOVIĆ, S. BOGDANOVIĆ, P. CIGIĆ, I. REŠETNIK, T. NIKOLIĆ & B. MITIĆ, 2008: Preliminary check-list of invasive alien plant species (IAS) in Croatia. *Natura Croatica* 17: 55–71.
- DAKSCHBLER, I., 2001: Rastlinstvo in rastje. In: J. PAPEŽ (ed.): *Primestni gozd Panovec včeraj, danes, jutri*. Mestna občina Nova Gorica & Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Tolmin. pp. 38–51, 186–190

- DAKSKOBLER, I., B. DROVENIK, A. SELIŠKAR, R. SLAPNIK, B. VREŠ, D. TRPIN & V. BABI, 1996: Flora, vegetacija in favna mehkužcev (Mollusca) ter hroščev (Coleoptera) obrežja in prodišče reke Soče (izbrane lokacije) (poročilo). Biološki inštitut, ZRC SAZU, Ljubljana. 40 pp.
- DAKSKOBLER, I., B. ANDERLE & B. VREŠ, 2009: Novosti v flori Julijskih Alp (severozahodna Slovenija). Folia biologica et geologica (Ljubljana) 50 (1): 73–119.
- FISCHER M. A., W. ADLER & K. OSWALD, 2008: Exkursionsflora von Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Land Oberösterreich, Biologiezentrum der OÖ Landesmuseen, Linz. 1391 pp.
- GLASNOVIĆ, P., 2006: Flora slovenskega dela Miljskega polotoka (kvadranta 0448/1 in 0448/2). Diplomsko naloga. Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 104 pp.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC KRAJSEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- KALIGARIČ, M., 1992: Katalog rastlinstva SV Slovenije. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, Maribor. 11 pp.
- KIRÁLY, G., MESTERHÁZY, A. & B. BAKAN, 2007: *Elodea nuttallii* (Planch.) H. St. John, *Myosotis laxa* Lehm. and *Pyrus austriaca* Kern., new for Slovenia, as well as other floristic records. Hladnikia 20: 11–15.
- PERICIN, C., 2001: Fiori e piante dell'Istria. Collana degli Atti-Centro di ricerche storiche Rovigno, Extra serie 3: 1–464.
- PISKERNIK, M., 1991: Gozdna, travniška in pleveliščna vegetacija Primorske. Strokovna in znanstvena dela 106. Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Ljubljana. 185 pp.
- POLDINI, L., 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda parchi e foreste regionali & Università degli studi di Trieste, Dipartimento di biologia, Udine. 529 pp.
- SMITAL, A., L. MARKOVIĆ & M. RUŠČIČ, 1998: O širenju vrste *Artemisia verlotiorum* Lamotte u Hrvatskoj. Acta Botanica Croatica 55/56: 53–63.
- STARMÜHLER, W. (ed.), 2005: Vorarbeiten zu einer »Flora von Istrien«, Teil VIII. Carinthia II: 515–653.
- WRABER, M., 1969: Pflanzengeographische Stellung und Gliederung Sloweniens. Plant Ecology 17: 176–199.
- WRABER, T., 1982: *Aster squamatus* (Sprengel) Hieron. tudi v Sloveniji (prispevek k poznavanju adventivne flore Koprškega). Biološki vestnik 30: 125–136.
- WRABER, T., 2007: *Artemisia* L. – pelin. In: MARTINČIČ, A., T. WRABER, N. JOGAN, A. PODOBNIK, B. TURK, B. VREŠ, V. RAVNIK, B. FRAJMAN, S. STRGULC KRAJSEK, B. TRČAK, T. BAČIČ, M. A. FISCHER, K. ELER & SURINA, B. 2007: Mala flora Slovenije. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 663–664.
- ZIRNICH, K., 1952: *Artemisia verlotiorum* Lamotte in *Aristida gracilis* Elliot – dve novi adventivni rastlini goriške okolice. Biološki vestnik 1: 79–81.